

Peter Rørdams feltprædiken store bededag

Taler

Peter Rørdam
Præst

Dato

22. april 1864

Sted

Fredericia

Omstændigheder**Prædikentekst**

Esajas Bog kapitel 55, vers 6-8

1 Esaias 55, 6—8.

”Den som kommer til mig, og hører mine Ord, og gør derefter, ham vil jeg ligne ved en forstandig Mand, som byggede sit Huus paa en Klippe! og see

5 Skylregnen faldt, og Vandløbene kom, og Stormen reiste sig og styrtede ind over Huset, men Huset faldt ikke, men det blev staaende, thi det var grundfæstet paa en Klippe! men den, som hører mine Ord, men ikke gør derefter, han ligner en daarlig Mand, som byggede sit Huus paa Sand, og see Skylregnen faldt, Vandløbene kom og Stormen reiste sig og styrtede ind over Huset, og Huset
10 faldt, og — dets Fald var stort.”

Saaledes taler Herren, han som er den ene faste Klippe, men baade til Fald og til Opreisning; han, hvis Throne staaer fast i al Evighed; han, som har alle Stormene og alle Regnskyllene og alle Vandløbene i sin Haand; han som raader
15 baade for Sjælen og for Legemet, baade for Lykken og Velsignelsen paa Jorden og i Himlen. Thi der er Ingen af os, der staaer fast som Klippen, hverken vor Fod eller vor Villie staaer fast; hverken vor Følelse eller vor Forstand staaer fast.

”Løbet er ikke i den Lettes Haand, Krigen er ikke i den Vældiges Haand, Brødet er ikke i den Visers Haand, Rigdom er ikke i den Forstandiges Haand, Yndest er
20 ikke i den Vittiges Haand.” ”Herrens Dag kommer over alle høie Taarne, over alle stolte Skibe, over alle stærke Mure, over alle Libanons Cedre, over alle Basans Egetræer, over Alt, hvad der forlyster Øiet.” ”Et Menneske kan slet Intet tage, uden det bliver givet ham fra Himlen.” ”Hvis Herren ikke bygger Huset, da arbeide de forgjæves, som bygge derpaa; hvis Herren ikke bevarer Staden, da
25 vaage Vægterne forgjæves.” Alle Volde, alle Grave, alle Skandser, alle Kanoner, al Danmarks Kraft er forgæves, hvis Herren ikke bevarer Danmarks milde Konge og Danmarks frie Folk! thi Herren, han alene, staaer fast, Alle vi Andre er som

30 Markens Blomst, der staaer idag, men falmer imorgen, og dens Sted kjendes ikke mere!

Men Herren, som ene staaer fast, han støtter, vogter og beskyrmer Krigsmænd
tillands og tilvands, Konger og Folk, saa mange som høre hans Ord og gjøre
derefter. Den, som hører mine Ord og gjør derefter, hans Huus skal blive
35 staaende, saaledes taler Herren. Men mærker det I Folk, kun de som lyde
Herren, skal blive staaende, thi kun gennem Lydighed gjør Herren os deelagtige
i sin Vældes Kraft og Uforanderlighed. — Fordi Du ringeagtede Herrens Ord,
derfor vil Herren agte Dig for ringe til at være Konge, sagde Samuel fordom til
den ulydige Kong Saul; og dette Samuels Ord staaer endnu fast. Hører det I
40 Høvdinger og Menige udaf den danske Hær: Viisdom og Forstand til vort
Embede faae vi kun, naar vi lyde Herren!

Naar vi, der er kun Støv og Aske, saa har betænkt den store Konges og den store
Hærførers Ord: Den, som kommer til mig, hører mine Ord og gjør derefter,
45 ham vil jeg ligne ved en forstandig Mand, som byggede sit Huus paa en Klippe,
og see Skylregnen faldt, Vandløbene kom, og Stormen reiste sig og styrtede ind
over Huset, men Huset faldt ikke, men det blev staaende, thi det var
grundfæstet paa en Klippe, tale vi videre saaledes: en Storm har reist sig og den
er gaaet over al Danmarks Land, ikke saa siden en Stue, ikke saa stolt en Sal, det
50 suser igjennem den, og en Regn er der falden, en Strøm af Suk og af Taarer er
der kommen over al Danmarks Land, ikke saa liden en Stue, ikke saa stolt en Sal,
der er Suk og Taarer.

Men hører og tænker efter: saa dyb, saa høi, saa veemodig som denne Smerte
55 end er, vi har dog slet Intet at skamme os ved; for Verdens Øine har vi Intet at
rødme ved, men Æren er Skovens seireste Træ, i Verden er hverken Ly eller Læ,
naar Skam gjør Kinderne røde.

Det gjør godt at komme til at forstaae, hvad der foregaaer for vore Øine, derfor
60 tale vi videre saaledes: Træet kjendes paa sine Frugter, men at vi forlode
Dannevirke, den Smerte bar saa beske og bittre Frugter, thi den Smerte avlede
Forknythed, Raadvildhed, Mishaab og Mistillid; men Forknythed,
Raadvildhed, Mishaab og Mistillid ere onde Aander, som ødelægge Land og
Rige.

65 Men ved Dybbøl! undte Vor Herre os efter sin Viisdom ikke Seirens Glands og

Seirens Glæde, saa undte og gav han dog de danske Maæd Mod og Kraft til at kæmpe for Konge og Folk, og han gav dem Mod og Kraft til at kæmpe, saa de skal kaldes Fædrenes værdige Sønner; thi vore Brødre have stridt som Løver, men glemte ikke Barmhertigheden hverken imod deres Døde eller imod deres Saarede, men de tog baade deres Døde og Saarede med sig. Saa har vi atter seet Danmarks gamle Vaabenskjold forklaret, thi: "Hjerter og Lover i sit Skjold Danmark har ført fra Hedenold." Og det skal hele den menige Hær fryde sig over, at de som vare satte til Høvdinger og Førere for Hæren holdt sig ikke tilbage, men som det egner og anstaaer dem, der er stillet høit, gik de forrest og fremmerst i Striden, hele den menige Hær til et følgeværdigt Exempel, heller at falde med Ære end med Skam at vige. Træet kjendes paa sine Frugter, men den gloende Ovn, som vore kjærlige, trofaste og tappe Brødre stod i gennem Uger lange og vore Brødres Blod, som randt for os, rører Det danske Hjerter og føder og nærer baade vor Kjærlighed og vor Taknemmelighed. "Ingen har større Kjærlighed end den, som sætter Livet til for sine Venner," men Kjærlighed fæder Kjærlighed, men Kjærlighed og Taknemmelighed giver et Folk Kraft og Mod. Og den gloende Ovn, som vore tappe og kjærlige Brødre stode i gennem Uger lange, og vore Brødres Blod, som er rundet for os, raaber til os! Gennem Ild, gennem Blod raabe vore faldne Brødre til os: værer mandige, værer stærke til dansk og til stor og til herlig Daad, til Danmarks Ære og til Danmarks Frelse! Det er sødt at leve for Danmark! Det er sødt at døe for Danmark! Men i den store Konges Navn, thi kun han er Glæden og Kraften, men han er ogsaa baade Glæden og Kraften, der varer evindeligt, Opstandelsen og det evige Liv baade for Sjæl og Legeme, "hvo som troer paa mig, om han end dør, skal han leve", saa taler Herren!

Naar vi saa har takket Vorherre, thi det er Vorherre, som gav vore Brødre Mod og Kraft til at sætte Livet til for Fædrenelandet, og det er Vorherre, som ved disse vore Brødre har faaet den gamle Kjærlighed til at brænde i vore Hjerter, taler jeg videre saaledes: Kjære Venner, lader os ydmyge os under Guds vældige Haand! jeg siger ikke blot: Lader os ydmyge os; naar Kraften gaaer fra et Menneske, er han nødt til at bøie det stolte Hoved, men det er derfor ikke sagt, at han bøier det stolte Hjerter; mange Mennesker blive netop gjenstridige og trodsige paa den onde Dag. Men i al Lidelse gjelder det just, at vi lære Lydighed af det vi lide; derfor siger jeg ikke blot: Lader os ydmyge os, men lader os ydmyge os under Guds vældige Haand, at vi maae lære Lydighed imod Gud af det vi lide.

105

Men dette er at ydmyge sig under Guds vældige Haand, at vi skrifte og bekjende vore Synder: at vi har ikke søgt Vorherre, som vi kunde og burde, men at vi tit og ofte har søgt vor Kraft og vor Glæde i Jord og i Creatur, i Penge og Gods,
110 maaskee ogsaa i Drik og Hoer, og i al Slags Ondskab og Storagtighed, thi saa føielige og bøielige vi ere udad imod Fremmede, saa storagtige, saa tvære, saa krakilske ere vi tidt indad imod hverandre indbyrdes. Og lader os skrifte og bekjende vore Synder, at vi tit og ofte har foragtet Guds Ord over denne Verdens dumme Snak om en Jernvillie — om Sjælens Smidighed — om et
115 vittigt Hoveds Almagt, som om Alt dette nu kunde frelse os fra Tyskerne, endsige Din egen Sjæl fra Helvede. Og lader os skrifte og bekjende vore Synder; at selv naar vi hørte og forstod Guds Ord, har vi mange Gange glemt at lyde Vorherre, men derimod samtykket, naar Synden lokkede eller Verden truede. Og lader os skrifte og bekjende vore Synder, at vi i lange Tider har bolet med
120 den tyske Fornemhed og med den tyske Dannelse og med det tyske Tungemaal og derover forsømt og foragtet Guds Skabning, Ordning og Velsignelse for os, som er vor egen danske Tankegang, vort eget danske Tungemaal, vor egen jevne danske Folkenatur.

125 Og dette er at ydmyge sig under Guds vældige Haand, at vi i Troen annamme denne vor dybe Smerte — at saa mange af vore Brødre ere faldne, og faldne uden Seirens Glands og uden Landets Frelse — af Vorherres Haand, som en Tugtelse og en Ydmygelse fra Vorherre, der har Omsorg for os og ene veed, hvad vi have behov. Saa lader os ydmyge os under Guds vældige Haand, saa vi
130 bøie vore Hjerter og sige: Det burde os at gaae gennem disse Trængseler, thi vore Fjender havde jo ingen Magt over os, uden den var given dem fra Himmelen; det er Herren, som har ladet denne Storm og denne Strom af Suk og Taarer gaae hen over al Danmarks Land og det netop nu, da Marken og Engen og alle Fugle fryde sig; men ikke for at knuse os — Herren knækker ikke det
135 brudte Rør, han slukker ikke den rygende Tande, Liv er hans Lyst. Han spørger sine Venner: Hvad er det I tale om, hvorfor see I saa bedrøvede ud? — Men, for at vi maae lære Lydighed af det, vi lide, Lydighed imod ham, som selv lærte Lydighed af det han leed, og som gik gennem Lidelser til Herlighed; thi han lever og han regjerer og han staaer midt iblandt os — ved den hellige Daab, for
140 at give os Alle Omvendelse og Syndernes Forladelse, at han atter maae løfte sit Aasyn paa os og give os sin Fred. Men naar vi saa har skriftet og bekjendt vor egen Synd, thi hver skal bære sin egen Byrde, og vor Stands Synd, thi enhver Stand har sine særegne Synder, og vort Folks Synd, thi hvert Folk har sine særegne Synder, samt at Ulykken er kommen over os netop fra det tyske Folk,

som vi saa ydmygeligen have krummet os for i saa lange Tider, lader os saa ret betænke denne liflige Røst: "Søger Herren, imens han findes; kalder paa ham den Stund han er nær. Den Ugudelige forlade sin Vei, den Uretfærdige sine Tanker, og han omvende sig til Herren vor Gud, saa skal han forbarme sig over ham, thi han er meget rund til at forlade." Thi omkring maae vi lære at gjøre baade folkeligt og christeligt! Ville vi leve og see gode Dage, maae vi lære at gjøre omkring, men det store omkring, fra Mørket til Lyset, fra Satans Magt til Gud, efter den store Hovedsmands egen Røst, han som ene raader for Seier og for Lykke! Men dette er at gjøre omkring, efter den store Hovedsmands Røst, at vi i Vorherres Jesu Navn, i Kraft af den hellige Daab, forsage Djævelen med alle hans Gjerninger og alt hans Væsen, og troe og forlade os paa Gud-Faders Kjærlighed, og paa Vorherres Jesu Christi Naade og paa den Hellig-Aands Samfund, som Ordene lyde efter vor apostoliske Troesbekjendelse. Men I som kan svare den store Hovedsmand tilbage: Ja Herre, i dit Navn og paa dit Ord forsage vi og vi troe; og som daglig gjør omkring, hvergang Hjertet forseer sig, til Eder taler Herren saaledes: Frygter ikke, forfærdes ikke, **Eders Bedrøvelse den skal vorde til Glæde.**

Amen!

Kilde

Peter Rørdam: Fireogtyve Feltprædikener, samt een Prædiken, holdt i Taarbæk Skovkapel, Kjøbenhavn: Th. Michaelsens & Tillges Forlag, 1864. Digitaliseret af Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Den anden slesvigske krig 1864, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet, Store bededag

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/peter-rordams-feltpraediken-store-bededag>